

J2 Olustvere ja Tääksi Suure-Jaani linna keskväljakult 35,7 km
J2 Olustvere and Tääksi from Suure-Jaani Town Square 35.7 km

Navesti

Suure-Jaani - Taevere - Navesti - Olustvere - Kurnuvere - Tääksi - Jaska - Kärevere - Lõhavere - Suure-Jaani

1 Mine linnast välja mööda Tallinna tänavat, jõuad Viljandi - Vändra maantee ristini.
Take Tallinna to a cross roads with the Viljandi to Vändra main road.
1,22km >

2 Mine üle ristmiku ja liigu otse edasi.

Go straight across.

310m >

3 Pööra peateelt vasakule Taevere teele.

Take the next left turn, Taevere tee.

3,04km >

4 Sõida otse. Jõuad ristteeni, sõida otse edasi järsust mäest alla.

At a cross roads, go straight on, down a steep hill.

1,86km >

Ristteel paremal on Kivisaare. Kivisaare asub Sakala kõrgustiku põhjaservas, siit avaneb võrratu vaade põhja suunas, Kesk-Eesti lagendikele.

Mäe otsas vasakul on laguneva Rehe talu hooned. Kahjuks on Eestis palju selliseid mahajäetud maju. Põhja-Sakala kaotas kümne aasta jooksul (2008-2018) 15% oma elanikkonnast. Samal ajal kasvas vanuses 55+ elanike osa 30%lt 37%le. 2021.aastal hakkas elanike arv stabiliseeruma, oli isegi mõningane kasv. Maal elamine ja kodus töötamine või Viljandise tööle käimine on järjest levinum noorte elanike hulgas. Suure-Jaani linna ja selle ümbrusesse on kerkinud mitmed uued majad.

Just up to the right of the cross roads is a house called Kivisaare, finely situated at the northernmost edge of the Sakala Uplands with a view across the northern plains of Estonia.

However, on your left at the top of the steep hill, the remains of a house called Rehe is turning into a ruin. There are many such abandoned homes in rural Estonia. The area now covered by Põhja Sakala vald lost 15% of its inhabitants in the ten years up to 2018.

In the same period, the 55+ age population grew from 30% to 37%, with a corresponding fall in the proportion of young people. By 2021 there were signs of stabilisation and even growth, as rural living and commuting to Viljandi, or working from home, were becoming more popular among younger age groups. Around Suure-Jaani even a few new homes are being built.

5 Ristmikul pööra paremale.

At a junction, turn right.

227m >

6 Pööra vasakule Navesti suunas.

Turn left for Navesti.

1,59km >

7 Kui oled sõitnud läbi Ulpe ja jõudnud Navesti külla, mine ristmikul otse edasi. Rada kaardub paremele ja kulgeb läbi varemete.

After passing through Ulpe and entering Navesti, at a junction go straight on, following the track round to the right between the ruined buildings.

434m >

Navesti mõis kuulus Pärsti mõisa juurde. 1622 kinkis Rootsi kuningas Carl Gustav mõlemad mõisad oma vendadele Casperile, Fabianile ja Michaelile. 20. sajandi keskpaiku Navesti mõis lammutati ja saadud materjalist ehitati maja Suure-Jaanis. Vasakule jääb kunagine vaatetorniga mõisahooned. Mõisahoonest järgmine hoone on endise Paala kolhoosi kaalukoda. Hoonete vastas paremal oli mõisaõu, tallid ja töllakuur. Näeme endisi kolhoosihooned, kus kunagi töötas palju inimesi, mõned hoonetest on siiani kasutuses.

Navesti had a manor, which belonged to Pärsti Manor near Viljandi. In 1622 the Swedish King Carl Gustav gifted both of the manors to his brothers Casper, Fabian and Michael. Navesti Manor was demolished in the mid-twentieth century, and the material was used to build a house in Suure-Jaani. The ruins of the Manor estate office are on your left, once a large building with a watch tower. Next to it is the one-time Paala Collective Farm weighbridge. Opposite them, on your right is the former estate yard, with stables and a carriage shed, still in use. All around are the collective farm buildings that once employed so many people, and some are still in use.

8 Jõuad suurele Võhma - Olustvere maanteele. Pööra paremale.

Turn right on to the main Võhma to Olustvere road.

690m >

9 Mine Olustvere suunas, möödud Suure-Jaani teeotsast.

Keep straight on for Olustvere at the junction with the Suure-Jaani road.

1,70km >

Paremal mäe otsas on metsatukk. Siin on ortodoksi surnuaed, kuhu maeti ajavahemikus 1850-1915, hiljem hakati matma Suure-Jaani väikesele kalmistule. Lahkunuid toodi siia suurest piirkonnast. Kunagine surnuaed on kurb ja unustatud koht, haudadest annavad tunnistust ristid puude vahel. Mõnel haul siiski käiakse, kuid ilmselt on siia maetute järeltulijad piirkonnast ammu lahkunud. Surnuaeda pääseb läbi kivimüüris oleva ava.

At the top of the hill on the right is an area of woodland. This is an Orthodox graveyard, which received burials from a wide area between 1850 and 1915, when it

was replaced by a graveyard in Suure-Jaani. It is now a sad and neglected place, with memorial crosses scattered among the trees. A few graves are still tended, but the relatives of most people buried here, have long gone from the area. You can enter the graveyard through a gap in the middle of a former stone wall.

10 Kui möödud Reegoldi külast paremal, viib kergliiklusteele läbi Olustvere asula. As you pass Reegoldi on the right, a cycle track takes you through to Olustvere village. 1,50km >

Paala koolis õppis kirjanik Albert Kivikas (1898 - 1978). Praegu on Navesti ja Reegoldi tuntud kui endised kolhoosikülad. Enamiku elumaju ehtas endine Paala kolhoos 1970.-80. aastatel. Paala kolhoos oli Viljandimaa üks edukamaid, majand oli spetsialiseerunud piimakarjale. Reegoldi külas olid pood, bensiinijaam ja Paala 8-klassiline kool, nüüdseks on kõik suletud. Endise kolhoosi baasil tegutseb paarkümne töötajaga piimakarjale spetsialiseerunud põllumajandusühistu. Endises koolihoones on raamatukogu ja rahvamaja.

Nowadays Navesti and Reegoldi are better known as former collective farm villages. Most of the housing was built in the 1970s and 80s by the Paala Collective Farm, which specialised in cattle and dairying. Reegoldi village had a shop, petrol station and a school, all now closed. The Estonian writer Albert Kivikas (1898 - 1978), writer of novels and short stories with historical settings, was a pupil at the school. Based on the former collective farm, an agricultural co-operative is now mainly producing milk and employs around twenty people. The former school is a library and village centre.

11 Kui kergliiklustee lõpeb, pööra esmalt vasakule Müüri tänavale ja siis paremale, jõuad mõisa parki. When the cycle track ends, turn left into Müüri, and then right into the Manor grounds. 185m >

200 meetri järel vasakul Müüri tänaval on Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli mõistlike hindadega söökla ja kohvik. Söökla on avatud lõuna ajal, kohvik kauem. Mõlemad on töötavad kooli õppeperioodil.

Olustvere on Põhja-Viljandimaa elujõulisemaid asulaid. Arvatavalt rajati Olustvere mõis 15. sajandil, kuid inimasustuse jäljed viivad kiviaega. Väljakaevamistel 1978 leiti Olustveres suur kogus 9.-11. ja 14. sajandi hõbemünste. Algne mõis asus praegusest paar kilomeetrit põhja pool Papiorus. Praeguses kohas on mõis olnud 16. sajandist ja kuulunud mitmele aristokraadiperele. Väljapaistvamad mõisaomanikud olid isa ja poeg Pontus ja Jacob De La Gardie. Mõlemad tegid seikluslikku sõjaväelist karjääri 16.-17. sajandil kõrgetel kohtadel Vene ja Rootsi riigiteenistuses. Mõisakompleksi vanim hoone on 17. sajandist.

Hiljem, umbes 150 aasta jooksul kuulus Olustvere teisele väljapaistvale perekonnale - von Fersenitele. Von Fersenid olid teinud karjääri Vene tsaari õukonnas ja armees. Kõrge korstnaga mõisa viinaköök lisati kompleksile 1850, samal ajal rajati ka mõisapark. Inglise stiilis maamaja sai lõplikult valmis 1903. Pärast 1919. aasta maareformi asutati mõisas põllumajanduskool. 1990. aastatest on siin koolitatud ka kodumajanduse ja maaturismi spetsialiste. Mõisa peahoones asub muuseum ja turismiinfokeskus. Mõisakompleksi restaureerimine pole veel lõppenud, töid rahastatakse mitmete Euroopa projektide baasil ja Norra finantsabiga.

Mööduja võib jalutada mõisapargis, mõned hooned on väikese tasu eest aastaringselt küllastajatele avatud. On avatud töö- ja õpikojad. Endises tallis on eksponeeritud suurepärase kollektsioon endise kohaliku elaniku Voldemar Luhti puitskulptuure. Kui on avatud, siis Viljandi maantee ääres tasub külastada leivakoda. Siin küpsetatakse värsket leiba, on näitus leivategemise ajaloo ja toimuvad kontserdid. Teavet mõisa töökodade asukoha ja tegevuse kohta saab lossist.

200 metres down Müüri on the left is the Olustvere College canteen open at lunch times, and coffee shop open all day. They are available to all during College terms, at very reasonable prices.

Olustvere is one of the best situated and most prosperous villages in Northern Viljandi County, helped by good rail and road links. Human habitation here reaches back to the Stone Age. Olustvere Manor is thought to have been founded as early as the 15th century, but located a few kilometres north from the present location. The manor has been here since the 16th century, belonging to several aristocratic families. The most prominent owners have been Pontus de la Gardie and his son Jacob. Both the father and the son had adventurous military careers, holding high positions in Estonia during the 16th- and 17th-century Swedish occupation. The oldest extant buildings date back to the 17th century.

In the 150 years up to 1919 the manor belonged to the von Fersen family, who had made a career in the Russian Imperial Army. The distillery (the building with the chimney) was added in 1850, at the same time as the park was created. The manor house is in the English style and completed as late as 1903. From 1920 the estate buildings housed a vocational agricultural college. Since the 1990s it has trained specialists for rural tourism and countryside management, and become a centre for arts and crafts. The whole complex has been partly restored with finance from European and Norwegian funding.

You are welcome to explore the park, and some of the buildings are open all year for a small fee. When they are open, it is especially worth visiting the Bakery, with its bread museum where the produce is usually on sale, and also the unique and impressive exhibition of wooden models carved by Voldemar Luht in the former stables. Ask for more information and directions at the manor house. During excavations in 1978 a large number of 9th-11th and 14th-century silver coins were found near Olustvere Manor.

R Seda rada saab alustada ka Olustvere raudteejaamast. Kui saabud rongiga, pööra jaamast väljatuleval teel paremale, mõisani on 1,2 km.

R If you come by train, this ride can be started at Olustvere station. Turn right from the station road on to a cycle track, which comes to Olustvere Manor after 1.2 kms.

12 Vaadanud ringi mõisas ja pargis, mine läbi väravate peahoone ees suurele teele ja pööra vasakule.

After looking around the manor and its grounds, go to the entrance gates in front of the manor and turn left.

300m >

13 Pööra vahetult enne hobusetallisid vasakult teisele teele.

Take the second turning on the left just before the horse stables.

200m >

14 Hoidu paremale, jõuad kruusateele, mis läheb põldude vahel sujuvalt allamäge.
Bear round to the right, on to an unsurfaced road which descends gently through fields.
1,88km >

15 Mine, kuni jõuad suurele Tallinn - Viljandi maanteele. Pööra paremale.
Continue to the Tallinn to Viljandi main road. Turn right.
439m >

16 Pööra vasakule (esimene tee). Mustkattega tee muutub auklikuks, möödud talukompleksist ja algab kruusatee, mis viib Kurnuveresse.
Take the next turning left for Kurnuvere. The surfaced road is breaking up, and you pass through a farm complex before the road becomes fully unsurfaced.
2,39km >

17 Ristteel elektrialajaama juures pööra paremale.
At a cross roads beside an electrical sub-station, turn right.
2,60km >

18 Ristteel pööra vasakule. Mustkattega tee viib ülesmäge.
At a cross roads, turn left on to a surfaced road and up a hill.
767m >

19 Pööra kruusateele (esimene tee paremale). Tee viib allamäge Tääksi külasse.
Take the first right turn on to an unsurfaced road, which descends into Tääksi.
671m >

20 Ristmikul pööra paremale.
At a junction, turn right.
519m >

Kõrgemal küngastel on valgustatud suusarajad. Tääksis elab praegu 108 inimest (2020). Külas on leitud hilispronksiaegne matmiskoht. Esimesed kirjalikud allikad külast ulatuvad 16. sajandisse. Tänu maalilisele loodusele, mägedele ja järvedele kutsutakse Tääksit Sakalamaa Šveitsiks. Külas on spordikeskus, väike raamatukogu, algkool, ja hiljuti taasavati külas pood.

There are lit ski runs on the slopes above. *Tääksi is home to 108 people (2020). A late Bronze Age burial site has been found here. The first written records of it go back to the end of the 16th century. Its picturesque landscape of lakes and rolling but sometimes surprisingly steep hills has earned the village the name of Sakalamaa (historic name of Viljandi county) Switzerland. The village has a primary school, library, sports centre, and a recently reopened shop.*

21 Ristteel pööra vasakule, tee läheb järsult ülesmäge (10%).
At the cross roads, turn left up a steep hill (10%).

2,38km >

Kui lähened Jaska bussipeatusele, näed paremal väikest kõrvalteed. Tee ääres on neljast Kuiavere kultusekivist suurim. Ülejäänud kolm kivi on vasakul põllul. Kõikidel kividel on lohud. Teeäärsel kõige suuremal kivil on 33 lohku. Seda peetakse ohvrikiviks, kuid puuduvad täpsemad andmed. On teada, et veel 19. sajandil tehti kivi peal tuld ja ümber selle tantsiti.

When you approach the bus stops marked Jaska, you will see a side road on the right, beside which is the largest of the four Kuiavere cult stones. The other three are in the fields opposite but rather smaller. All of them have indentations or cup-marks, thirty-three on this large stone. It is thought to have been a sacrificial stone, where offerings were made, but there is no certain evidence. As late as the 19th century, local people were recorded as lighting fires on the stone as they danced around it.

22 Pööra vasakule Viljandi maanteele.

Turn left on to the Viljandi main road.

282m >

23 Varsti pööra paremale Olustverre viivale tee.

Shortly after, turn right on to the Olustvere road.

434m >

24 Kui jõuad teise ristteeni (munakivisillutisega), pööra vasakule.

Take the second turning left on to a cobbled road.

61m >

25 Kohe varsti pööra paremale, ära munakivisillutiselt ja sõida läbi Jaska küla.

Almost immediately, turn right off the cobbles and follow the road through Jaska village.

1,28km >

Paremal on hea näide mõisa-aegsest maa- ja telliskivihoonest. Jaska mõisa ostis 50 000 rubla eest 1859 Olustvere mõisnik Paul Fersen. Hoonele on Nõukogude ajal lisatud kolhoosiehitustele omased tunnused nagu piksemaandaja ja laineline katus. Mõisa-aegset veskit kasutati veel nõukogude ajal, kuid see põles 1970. aastatel.

On the right is a good example of a stone and brick manorial farm building, with later Soviet-period collective farm features such as lightning conductors and corrugated roofing. The owner of Olustvere Manor, Paul Fersen, bought Jaska Manor estate in 1859 for 50,000 roubles. The manor mill was still working during Soviet times, but was destroyed by fire in the 1970s.

26 Põldudevahelisel ristmikul pööra paremale, tee viib metsa.
At a junction with fields in front of you, turn right, back into woodland.
988m >

27 Pööra vasakule mustkattega teele.
Turn left on to a surfaced road.
2,08km >

28 Sõida läbi Kärevere küla ja kui jõuad suurele maanteele, pööra vasakule.
Pass through Kärevere and at a junction, turn left.
878m >

29 Pööra paremale (esimene tee), teeviit osutab Lõhavere linnamäele. Sõida tee lõpuni.
Take the next right turn, signposted Lõhavere Linnamägi. Continue until the road ends.
1,12km >

Lembitu oli 13. sajandi alguse muinaseestlaste maleva juht ja võitleja ning esimene eestlane, keda on mainitud ajaloolistes kirjalikes ürikutes. On teada, et Lõhavere linnus asutati 12. sajandi lõpul ja seda asustasid Lembitule ustavad mehed umbes 20 aasta jooksul. Nüüd on kunagine eestlaste kants ümbritsetud metsaga, kuid arvatakse, et Lembitu ajal avanesid avarad vaated ümbruskonnale ja kindlustus avaldas muljet oma suurusega.

1215 piiras linnust Liivi Mõõgavendade Ordu. Orduväed põletasid linnuse maha ja eestlased olid sunnitud alistuma. Pealik Lembitu pääses vabadusse, kuid kaotas elu kaks aastat hiljem Vastemõisa lähedal peetud Madisepäeva lahingus, kui juhtis 6000-mehelist eestlaste armeed võitluses Mõõgavendade Ordu vägedega.

Lembitust sai Eesti rahvuskangelane, kes kehastas lootust eestlaste vabadusele ja iseseisvusele. Linnusest vasakul on kivirahnud, mis sümboliseerivad Lembitut ja tema võitlejaid. Muistse vabadusvõitluse monument avati 21. septembril 1969, skulptor on Renaldo Veeber ja arhitekt Ülo Stöör. Nõukogude ajal istutasid vastabiellunud siia puu, mille juure alla pandi šampusepudelil sedel pruudi neiupõlvenimega. Linnuse juurde istutas Lennart Meri oma esimesel ametiajal seedermäni.

*Linnuse juures on varjualune pikniku pidamiseks, kuivkäimla ja infotahvel **WC**.*

Lembitu (depicted in a carving at the entrance to the site) was an early 13th-century warrior chief, the first Estonian to be mentioned by name in historical records. Lõhavere Stronghold was founded at the end of the previous century and occupied by Lembitu's forces for around twenty years. Now enveloped by forest, it once would have commanded extensive views and impressed by its sheer scale.

In 1215 it was besieged by the crusading German Livonian Brothers of the Sword. They eventually set fire to the stronghold's wooden palisades and the Estonians had to surrender. Lembitu was freed but lost his life two years later when he led 6,000 Estonians against the Sword Brethren at the Battle of St. Matthews Day near Vastemõisa.

Lembitu is an Estonian national hero, the man who gave hope for a free, independent country. To the west of the fortress is a monument opened in 1969 to Lembitu and his

supporters. The large stones represent his warriors, perhaps waiting to fight for Estonia again. During Soviet times newly-weds would plant a tree here. A champagne bottle with the bride's maiden name inside was buried under the tree roots.

There are shelters and picnic facilities at the site, and earth toilets, plus information boards at the Stronghold entrance **WC**.

30 Vaadanud ringi linnusel, mine mööda rohtunud rada, mis algab linnuse sissekäigu vastast, siin on ka kuivkäimla. Ratast tuleb paarsada meetrit käekõrval lükata. After looking around the Stronghold, take the grassy forest track past the toilets. You may prefer to push your bike for this short stretch of rough track.

311m >

31 Kui jõuad suurema rajani, pööra paremale. At a junction with a more used track, turn right.

1,08km >

32 Põldudevahelisel ristteel pööra paremale. At a cross roads in open fields, turn right.

292m >

33 Järgmisel ristmikul pööra vasakule, jõuad Lõhavere mõisa juurde. At a junction, turn left up to Lõhavere Manor.

626m >

Lõhavere mõis asutati 17. sajandil. Arvatakse, et siin võis muinasajal asuda üks Lembitule kuulunud küladest. Mõis kuulus von Strykide aadliperekonnale. Mõisa pikk peahoone on ehitatud 19. sajandi esimesel poolel. Pärast 1919. aasta maareformi töötas hoones kodumajanduskool. Alates 1966 on majas olnud haigla, mis 1990. aastail muudeti hooldekoduks. Praegu elab majas umbes 70 - 80 eekat inimest. 2011 peahoone renoveeriti, lisati juurdeehitus ja korrastati võsastunud park.

Lõhavere Manor was founded in the 17th-century, possibly formed from what was once Lembitu's land, and was owned by the von Stryk family. The long main building was constructed in the first half of the 19th century. After the 1919 land reform the manor house was used as a school, mainly for girls learning domestic skills. From 1966 the manor house was a hospital, converted in more recent times into a residential home for 70 - 80 people. In 2011 the building was completely renovated with a modern extension, and the park was re-landscaped.

34 Mine mööda tammealleed, kuni jõuad suure maanteeeni. Pööra paremale. Continue along an allé to the main road and turn right.

66m >

35 Ristteel pööra vasakule ja liigu mööda Tallinna maanteed. Sõida linna keskväljakule (35,71 km).

Turn immediately left into Tallinna. Continue to the Town Square (35.71 km).

1,22km >